

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Олександр ЧЕРНОВ

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ)
НЕЗАКОННО ОДЕРЖАНИХ КОШТІВ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ І ЗЛОЧИННИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ЩОДО ЇХ ВИКРИТТЯ.....307

Секція 5

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ
РОЗСЛІДУВАННЯ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ.....312**

Борис БАБІН

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА: ВИКЛИКИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ Й
СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ.....312

Андрій БАТІГ

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПІДГОТОВКА ДО ІНТЕГРАЦІЇ АІ В СУДОВУ ЗАЛІЗНИЧНО-
ТРАНСПОРТНУ ЕКСПЕРТИЗУ.....316

Юлія ГРЕСЬ

БІОМЕТРИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ
ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....319

Вікторія ГРИНЕВИЧ

ПОЛІГРАФ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНАХ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ
ЗЛОЧИННІСТЮ.....325

Денис КОЛОДІН, Анна КОЛОДІНА

ВИДИ ТА НАПРЯМИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ШАХРАЙСТВ, ВЧИНЕНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ
ЗАСОБІВ.....330

Каріна ЛУКАЩУК

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....336

Ірина ПИШНЕНКО

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК
ІНСТРУМЕНТ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ СПРЯМОВАНOSTІ.....340

Дмитро ХАМУЛА

АТРИБУЦІЯ МОДЕЛЕЙ КАХЕЛЬНИХ ПЕЧЕЙ ТОВАРИСТВА М.С. КУЗНЄЦОВА:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ ТА ІКОНОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ІЗ ПРОДУКЦІЄЮ «АРАБІА»,
«РЬОСТРАНД» ТА ФАБРИКИ ВІЛЬГЕЛЬМА АНДСТЕНА.....344

Віктор ШЕВЧУК

ІННОВАЦІЙНІ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННИЙ
ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ.....349

Хамула Дмитро

кандидат культурології,

*старший науковий співробітник лабораторії психологічних,
мистецтвознавчих та інших видів досліджень Одеського науково-
дослідного інституту судових експертиз*

Міністерства юстиції України,

м. Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3146-1390>

електронна адреса: 0957487542dh@gmail.com

**АТРИБУЦІЯ МОДЕЛЕЙ КАХЕЛЬНИХ ПЕЧЕЙ ТОВАРИСТВА
М.С. КУЗНЄЦОВА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ ТА ІКОНОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ІЗ
ПРОДУКЦІЄЮ «АРАБІА», «РЬОСТРАНД» ТА ФАБРИКИ ВІЛЬГЕЛЬМА
АНДСТЕНА**

У тезах розглянуто деякі моделі антикварних кахельних печей з каталогів «Товариства виробництва фарфорових та фаянсових виробів М.С. Кузнєцова». Вони порівнюються з іншими моделями заводів, що виготовляли високохудожні комплекти кахельних печей, зокрема такими, як фінляндські заводи «Андстена», «Арабіа», та відомого шведського заводу «Рьостранд».

Ключові слова: атрибуція, судова мистецтвознавча експертиза, кахельні печі та каміни, антикварні кахлі.

Dmytro Khamula

PhD in Cultural Studies,

Senior Research Fellow at the Laboratory of psychological,
Art History and other types of Studies, Odesa Research Institute of Forensic
expertise of the Ministry of Justice of Ukraine, Odesa, Ukraine

**ATTRIBUTION OF TILE STOVE MODELS PRODUCED BY THE
M.S. KUZNETSOV COMPANY: A COMPARATIVE AND ICONOGRAPHIC
ANALYSIS WITH THE PRODUCTS OF «ARABIA», «RÖRSTRAND», AND
THE FACTORY OF WILHELM ANDSTEN**

The theses examine several models of antique tile stoves from the catalogs of the «Company for the Production of Porcelain and Faience Products of M.S. Kuznetsov». They are compared with other models produced by factories that manufactured highly artistic sets of tile stoves, including such manufacturers as the Finnish factories «Andsten» and «Arabia», as well as the renowned Swedish factory «Rörstrand».

Keywords: attribution, forensic art examination, tile stoves and fireplaces, antique tiles.

В рамках НДР ОНДІСЕ «Розробка методики проведення мистецтвознавчої експертизи антикварних теракотових, кахельних, фаянсових, майолікових печей та камінів щодо приналежності їх до культурних цінностей, які мають історичне, художнє, етнографічне та наукове значення» окрім суто методологічної частини роботи проводиться атрибуція багатьох печей та камінів на теренах сучасної України та зарубіжжя.

Деякі печі можна сміливо ідентифікувати за каталогами заводів М.С. Кузнецова. В процесі досліджень, завдяки візуальному порівняльному мистецтвознавчому аналізу автором була віднайдена ціла низка печей, які певною мірою слід відносити до фабрикації заводів Кузнецова. При цьому не слід забувати того, що така атрибуція є лише приблизною, тому що, як показує практика та спостереження, багато аналогічних між собою моделей печей одночасно виготовлялося різними заводами, часто навіть у різних країнах. Виявити першоджерело походження тієї чи іншої моделі буває іноді надто складно. Не дивлячись на це, пошуки та спостереження дають вельми цікаві результати, якими автор хоче поділитися.

Так, наприклад, виявилось, що у колишньому особняку М. Зайцева в Києві (арх. В. Ніколаєв, 1897 р.) зберіглася майолікова піч у «мавританському» стилі. Піч впевнено атрибутується, як витвір заводів Кузнецова та відповідає каталожній моделі №3 в каталозі 1896 р., та №5 в каталозі за 1901 р. [1, №3; 2, №5]. Також дану модель печі виявлена в палаці еміра Бухарського в м. Каган (1898 р.).

Наступна каталожна піч Кузнецова за №785 з каталогу 1896 р. та відповідна ж модель №4 з каталогу 1901 р., Дуже схожа піч зафіксована у тому ж палаці еміра Бухарського. Далі за списком – піч з м. Пермь (в колишньому особняку І.І. Любимова, арх. О.Б. Турчевич, 1902 р. В Санкт-Петербурзі в будинку купця П.І. Іванова (Велика Прохорівська, 18) наявна та сама піч з каталогу під №785-№4.

Модель №8 та №7 згідно з каталогами Кузнецова 1896 та 1901 рр., була виявлена в м. Ялті, в палаці Нечаєвих-Новосильцевих (арх. Оскар Вегенер, 1902 р.). Ця ж модель наявна м. Пермі в колишньому особняку М.В. Мешкова (арх. О. Турчевич, 1889 р.).

Далеко не всі моделі заводів Кузнецова є авторськими розробками, як вважають деякі дослідники. Навпаки, бачимо популярну в ті часи тенденцію запозичення. Далі мова йтиме про завод «Арабія».

Отже, наступною аналогічною до вже вищенаведеної кузнецовської моделі №7, яка точно атрибутована, є піч в Музеї Раума, що виготовлена фінським заводом «Арабія». Дана модель №77 атрибутується згідно з зображенням у каталозі «Арабія» за 1897 р. [4, №77, s. 75]. Серед ескізів моделей печей у каталозі за 1897 р. «Арабія» можна побачити каміно-піч за №59, що іконографічно повністю відповідає печам кузнецовської фабрикації (№785-№4) [4, №59, s. 47]. У каталозі 1914 р. «Арабія» наявна та сама піч №59, та деякі інші, які іконографічно

повністю відповідають кузнєцовським печам [6, №57А, №59, №73А, №73В, №75, №77].

Якщо ж звернутися до каталогу заводу «Рьостранд» 1894 р., стикаємося з зображенням печі №77 [5, No77 s. 20], яка також повністю збігається з піччю заводу «Арабія» та моделлю з каталогу Кузнєцова (модель №4, каталог 1896 та 1901 pp.). Саме таку піч можна побачити в інтер'єрі за адресою Humlegårdsgatan, 8 у м. Стокгольм.

Наступною моделлю для порівняння стала піч під №804 та №6 з каталогів Кузнєцова 1896 та 1901 pp. Вони повністю аналогічні печам під №73А №73В з каталогу «Арабія» 1897 р. [4, №73А, s. 65, №73В, s. 67]. Найбільш відома піч даної моделі знаходиться у Міському музеї Гельсінкі. Ще одна піч аналогічної ж зелено-помаранчевої колористики цього ряду походить з вілли в Койвіко (1879-1880 pp.). Наступна піч, – у залі засідань Ратуші Гельсінкі. Піч є частиною історичного інтер'єру будівлі й також відноситься до колекції Музею міста Гельсінкі. Така сама піч, й у такому ж колориті, відома з приватної колекції Вільхо Ронкайнена, (майстерня кахельних печей Essvik, на вулиці Ängomsvägen у Н'юрундабоммен в Швеції). Наступна піч трохи в іншому забарвленні, була знайдена в одному старому будинку в Койярві в Фінляндії. Ще слід пригадати печі фабрики «Arabia» (модель №73А), що знаходиться в квартирі, яку було виставлено на продаж в м. Порі в будинку Нервандера (1892 р., Фінляндія).

Так, згідно каталогу порцелянової фабрики «Rörstrand» 1894 р. модель печі під №59 відповідає вище розглянутим варіантам моделі №4 кузнєцовських заводів [5, No59, s. 18], а також в ньому містяться вже також добре відомі моделі №73А та №73В заводів [5, No73А, 73В, s. 20]. В декорі верхівки №73А є певні відмінності, які відрізняють цю модель від аналогічних моделей фабрикації Кузнєцова та «Арабія».

Ще дві печі приписуються виробництву «Rörstrand». Одна розташована в будинку Гедберга в Сундсваллі (1889-1890 pp., Швеція) розміщується в кабінеті бургомістра та в залі засідань фінансової комісії. В каталозі ця модель називається «Berlinerspisel». Авторство даної моделі приписується дизайнерові фабрики «Rörstrand» митцю Е.Г. Трюггеліну. Друга піч розміщена в кварталі Кунгсбаккен 9, у Стокгольмі. Ще однією піччю точно атрибутованою, як виріб «Рьостранд», завдяки виявленим під час демонтажу клеймам на кахлях, є піч №59 у Сальтшюбадені (швед. Saltsjöbaden, пригород Стокгольму). Хронологійно виявляється, що дійсно модель печі заводу Кузнєцова за №4 є проміжною відносно фабрикацій «Рьостранд» та «Арабія», адже каталоги Кузнєцова датовані 1896 та 1901 pp., натомість каталог «Рьостранд» датується 1894 р., та 1914 р. – каталог «Арабія». Тобто є підстави вважати, вищенаведену модель печі №59 з каталогу «Рьостранд» авторською розробкою саме цього заводу, який міг дозволити собі замовити авторські дизайнерські розробки. Так само це стосується і моделей заводу «Арабія» та «Рьостранд» під №-ра 73А та №73В.

Ще однією важливою фабрикою для порівняння та знаходження паралелей між різними підприємствами, зокрема й з заводами Кузнецова, є відома фабрика кахельних та фаянсових виробів Вільгельма Андстена в Гельсінгфорсі. В каталозі заводу 1903 р. бачимо вже знайому по моделі Кузнецова (№804 від 1896 р. та №6 від 1901 р.), «Арабія» та «Рьостранд» (№73А та №73В) піч, яка в цьому каталозі значиться під №34 [7, №34, s. 32]. В каталозі 1917 р. часто повторюються ті ж самі моделі, що й в попередньому каталозі 1903 р., деяких, які були наявні ще у 1883 р., тут немає, але асортимент надзвичайно розширений навіть у порівнянні із 1903 р. Всього представлено 174 моделі. І цьому каталозі ми знову бачимо знайому нам піч №34 зі схемою її можливого розташування у помешканні [8, №34, s. 37-38]. Тобто, слід вважати, що завод В. Андстена також, як і М.С. Кузнецов запозичив дану модель для власного тиражування.

Отже, як показав іконографічний аналіз деяких моделей печей виробництва заводів М.С. Кузнецова, «Рьостранд», «Арабія», Вільгельма Андстена, слід зробити висновок, що серед аналогічних між собою моделей найбільша частка розмаїття та хронологічно найперших походить з фабрикації «Рьостранд». Так, моделі які відомі як моделі «Арабія» та Кузнецова, а саме №59 та №785 (№4), №77 та №8 (№7), №73В та №804 (№6) (у В. Андстена це №34) насправді з'являються уперше саме у каталозі заводу «Рьостранд» ще у 1894 р. та відповідають номерам у каталогах «Арабія», датування яких відноситься до наступних років, а саме до 1897, 1903, 1914 рр. Лише одна з цих моделей, відома як піч №73В, з'являється у каталогах заводу Андстена за №34 у 1903 та 1917 рр. Тому можна впевнено сказати, що заводи Кузнецова не розробляли відповідні моделі, а запозичили їх так само, як і заводи «Арабія» та Андстена, хоча і підходили до цих запозичень певною мірою творчо, деякі деталі трохи переробивши, приділити увагу чому, нажаль, в рамках цієї маленької доповіді неможливо. Запозичення великої кількості моделей заводом «Арабія» від «Рьостранд» не виявляється чимось дивним, адже даний завод, як був створений як дочірнє виробництво «Рьостранд», яке лише згодом повністю відокремилося від нього. Не дивлячись на це, вироби усіх розглянутих виробництв на сьогодні беззаперечно відповідають усім критеріям культурних цінностей, які відносяться до творів монументального та декоративно-прикладного мистецтва, як визначні твори фабрично-заводського та художнього ремісництва.

Перелік використаних джерел:

1. Каталог будівельних майолікових, емалевих і теракотових прикрас, камінів, печей, пічних кахлів, іконостасів та кіотів Товариства М. С. Кузнецова. Москва: А. А. Левенсон, 1896. 81 л.: іл.

2. Каталог майолікових камінів, печей, пічних кахлів, плиток для облицювання стін, іконостасів та кіотів Товариства з виробництва порцелянових і фаянсових виробів М. С. Кузнецова. Москва: І. Н. Кушнерев і Ко, 1901. 26 с.: іл.

3. Hintaluuttelo Arabian Tehtaan Kaakeliuuneista ja Liesista. Helsinki. H: gissa, J. Simelfuksen perill. Kirjap. Osakeyhtio, 1897. 91 s.

4. Priskurant Kakelugnar & Spiskar af Rörstrand Fabriks Tillverkningar. Helsingfors: J. Simeli Arfvingars Boktryckeri Aktiebolag, 1894. 23 s.

5. Priskurant öfver Arabia Fabriks Tillverkningar af Kakelugnar och Spiskar. Helsinki: Arabia Aktiefabrik, Lindbergs Tryckeri Aktiebolag, 1914. 137 s.

6. Wilh`Andstens Fabriks Aktiebolag Wilh1Andstenin Tehdas Osakeyhtio. Helsingfors, Helsinki: Aktiebolaget Lilius & Hertzberg, 1903. 72 s.

7. Wilh`Andstens en Fabriks Aktiebolag Wilh`Andstenin Tehdas Osakeyhtio. Oflund & Petterson Bok-o. Stentryckeri, Helsingfors, Kivi-ja Kirjapaino, Helsinki, 1917. 231 s.